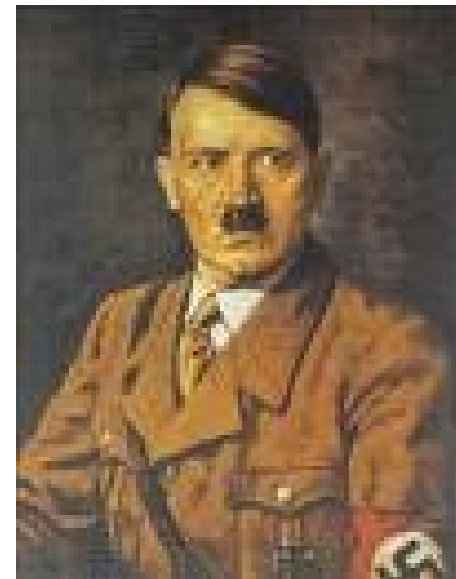

Nacismus

Nacionální socialismus

© Jan Dočkal 2017

Nacismus není minulost !

- Myšlenky nacismu i aktivity z nich vyplývající ovlivňují politické a společenské dění v celé řadě zemí i v 21. století.

- Příklady:

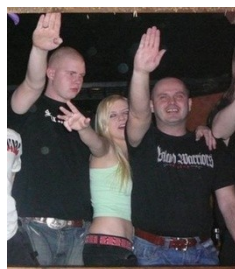
Velká Británie

Slovensko

Řecko

Dělnická strana

Česká republika

Maďarsko

Německo

Ruští ultranacionalisté se dohodli na vytvoření společné organizace "federálního rozsahu", která dosud rozdrobené extremisty sjednotí. "Potřebujeme železnou pěst v sametových rukavicích," (šéfideolog ruských neonacistů Dimitrij Děmuškin.)

Konec 19. a začátek 20.století

Německo usiluje o postavení mezi velmocemi

Projev státního tajemníka německého ministerstva zahraničí v říšském sněmu o cílech německé politiky v roce 1897:

"Časy, kdy Němec jednomu sousedovi nechal zemi, druhému moře a sám sobě zachoval jen nebe - ty časy pominuly. Považujeme za jeden z nejdůležitějších úkolů hájit své zájmy a podporovat svůj obchod a průmysl. Musíme požadovat, aby německý misionář a německý podnikatel, německé zboží, německá vlajka a německá lod' byly respektovány stejně jako ostatní mocnosti ... Jinými slovy: nechceme stát kdesi ve stínu, ale požadujeme také svoje místo na slunci."

Pangermánský program (1905):

"Způsob, jak uskuteční Německo zvětšení svého území, ... je praktickým problémem. Tento problém je spjat s osobitými charakteristickými rysy germánské rasy. Půjde-li o ideál rasové jednoty, může rozdělení germánské rasy do různých národností a různých států tvořit potíže. ...

Nejmocnější stát Německo musí ustavit hegemonii a menší státy musí obětovat onu část své autonomie, která bude potřebná pro vytvoření trvalého sjednocení pro nové císařství.

Není důležité, zda toho bude možno dosáhnout s použitím zbraní či nikoliv. Podstatná věc je, že stát, který si dělá nárok na hegemonii, musí disponovat dostatečnou morální, hospodářskou a vojenskou silou, aby dosáhl svého cíle ... Vše závisí na podrobení Francie. Německo musí vládnout v západní a střední Evropě. Musí anektovat jedním rázem či krátce po sobě německé provincie Rakouska, jak to je v souladu s potřebami germánské rasy..."

Rasismus v Německu

Joseph Arthur de Gobineau
(1816-1882)

Francouzský spisovatel a diplomat

Esej o nerovnosti lidských ras (1853-5)

Pojem rasy je klíčem k pochopení celých dějin lidské civilizace. Jsou tři rasové typy: bílý, žlutý a černý.

Nejvyšší formou bílé rasy je rasa „árijská“

(použil tento termín jako první),

převyšující ostatní inteligencí, energií, odvahou, smyslem pro čest a organizačními schopnostmi.

Dochází k neustálé degeneraci árijské rasy v důsledku nadměrného míšení s rasově cizími prvky. Nejčistší a nejdokonalejší árijské rasy si uchovala pouze francouzská a německá aristokracie teutonského původu, relativně uzavřená a nepodléhající míšení ras.

Richard Wagner (1813-1883)

Německý hudební skladatel. Přítel Gobineauův – rozvíjel jeho myšlenky.

Teutonské rysy se uchovaly nejen u aristokracie, ale v celém německém národě.

Wagner byl prvním německým myslitelem, který povýšil rasovou koncepci na úroveň náboženství.

Němci představují nejdokonalejší rasu a jejich rasové rysy se bezprostředně projevují v německém jazyce a hudbě, také nejdokonalejších na světě.

Houston Stewart Chamberlain (1855-1927)

The Foundations of the Nineteenth Century,
(Základy 19. století), (1899)

„teutonská rasa“ dokázala uchovat křesťanské ideály po rozpadu Římské říše a Germáni nejvíc přispěli k vytvoření civilizace

Snahy o potvrzení výjimečnosti německého národa

Původně šlo o zdokonalení árijské rasy.

- 1905 Spolek pro rasovou hygienu
- 1927 Institut císaře Viléma pro antropologii, lidskou genetiku a eugeniku
- 1934 Úřad pro rasovou politiku

***Nikdo, kdo není duševně a tělesně zdravý a hodnotný,
nebude mít právo předávat své utrpení dále skrze své děti.***

(Adolf Hitler: Mein Kampf)

2 cesty – sterilizace a euthanasie

Od 30.let se rasová politika zaměřila proti „nižším“ rasám

1935 Norimberské zákony

1.světová válka 1914 - 1918

Více jak 20 milionů mrtvých:

8,5 milionů vojáků a 13 milionů civilistů

Hlavní mocnosti:

- Německo, Rakousko-Uhersko, Osmanská říše**
  - Anglie, Francie, Rusko, od roku 1915 Itálie, 1917 USA**
- 1918 porážka Německa, rozpad Rakousko-Uherska**

Versailleská mírová smlouva:

Německo muselo vrátit Francii Alsasko - Lotrinsko, Polsku Poznaňsko a většinu západního Pruska, ztratilo své kolonie, zavázalo se omezit armádu na 100 000 mužů, zrušit generální štáb, těžké zbraně a letectvo a zaplatit válečné reparace.

Výmarská republika

1919-1933

- **Snaha o poválečnou stabilizaci a nastolení demokracie**
- **První demokratický stát na území Německa**
- **Zvolený parlament se sešel v roce 1919 ve Výmaru a přijal novou ústavu**
- **Politicky musela čelit útokům zleva (Bavorská republika rad) i zprava („Pivní“ puč NSDAP – 1923, monarchistický puč)**
- **Velký vliv měly polovojevské organizace**
- **V roce 1925 byl zvolen prezidentem maršál Hindenburg**
- **Situaci destabilizovala obtížná hospodářská situace (válečné reparace), později hospodářská krize**

Maršál Paul von Hindenburg

1847-1934

Stahl Helm Ocelové helmy

Německá
polovojenská
organizace

NSDAP

Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei

navazovala na Německou dělnickou stranu (Deutsche Arbeiterpartei) založenou v roce 1904 jako protiváha německé sociálně demokratické strany.

Program (Mnichov 1920):

- zrušení Versaillské smlouvy,
- návrat "ztracených území",
- právo na životní prostor,
- vyloučení Židů z národního společenství
- sociální a ekonomické změny

Nástup Hitlera k moci

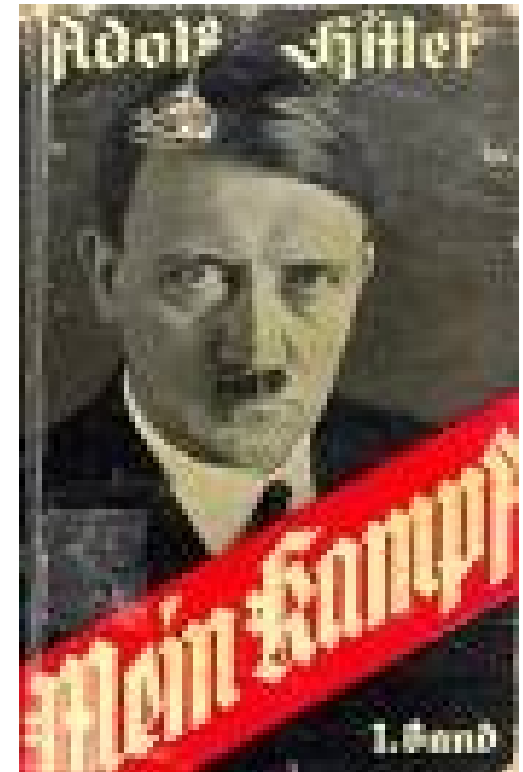
V roce 1923 se NSDAP pokusila neúspěšně o násilné převzetí moci v Bavorsku (tzv. "pivní puč" v Mnichově).

Po neúspěšném puči byl Hitler zatčen a uvězněn a strana zakázána. Svou činnost obnovila již v roce 1925 a Hitler byl propuštěn.

Straně i veřejnosti předložil během věznění zformulovaný základní ideový dokument *Mein Kampf*, který řešil čtyři okruhy témat:

- *antisemitismus,*
- *vůdcovský princip v řízení strany a státu*
- *velkoněmecký nacionalismus*
- *antimarxismus.*

Mein Kampf - ukázka

- "... Největším protikladem árijce je Žid. ... Žid nikdy nebyl nomádem, nýbrž vždycky jen parazitem na těle jiných národů ..., příživníkem, který se jako škodlivý bacil stále více rozšiřuje najde-li živnou půdu ..."***
(str. 137-140)
- "... V boji proti židovskému světovému nebezpečí musí národně socialistické hnutí splnit svůj největší úkol: musí národu otevřít oči ..."*** (str. 184)
- ..... Židovské učení marxismu odmítá aristokratický princip přírody a staví na místo privilegia zdatnosti a síly mrtvou váhu početné masy ... popírá význam národa a rasy a zbavuje tím lidstvo předpokladů jeho bytí a jeho kultury. ... Jestliže Žid s pomocí svého marxistického vyznání víry zvítězí nad národy tohoto světa, pak bude naše planeta znovu jako kdysi před miliony let putovat vesmírem bez lidí."*** (str. 29-30)

Göring Hermann Wilhelm (1893-1946)

Říšský maršál, nejbližší spolupracovník a potenciální nástupce Hitlera
V 1.světové válce vojenský pilot – „hrdina“
Člen NSDAP a první vůdce SA
Pruský ministerský předseda
Velitel Luftwaffe
Po neúspěšné bitvě o Anglii ztratil důvěru Hitlera
Zajat v květnu 1945 a souzen v Norimberku
Před popravou spáchal ve věznici sebevraždu.

Joseph Goebbels (1897-1945)

Člen NSDAP od roku 1923

Blízký spolupracovník a obdivovatel Hitlera

1933 ministr propagandy

Do poslední chvíle věrný Hitlerovi

V květnu 1945 spáchal v Hitlerově bunkru v Berlíně sebevraždu s celou rodinou

Rudolf Hess 1894-1987

Blízký spolupracovník a osobní sekretář Adolfa Hitlera, spolupodílel se na psaní jeho knihy [Mein Kampf](#). V NSDAP patřil mezi nejvlivnější členy. Byl odpůrcem války s Velkou Británií

V roce 1941 odletěl stíhačkou bez vědomí Hitlera a ostatních vysokých představitelů vyjednávat o příměří do Velké Británie. Z letounu vyskočil padákem, byl zatčen a. do konce války byl v Anglii vězněn.

V roce 1946 byl v Norimberku odsouzen k doživotnímu vězení. Jako „poslední vězeň“ zemřel v roce 1987

NSDAP - počet členů a výsledky voleb

1925	27 000	1931	800 000
1927	72 000	1932	1.300 000
1928	108 000	leden 1933	1.400 000
1929	178 000	listopad 1933	4.000 000
1930	250 000	1939	8.000 000

květen 1924	6,6 %	32 mandátů
prosinec 1924	3,0 %	14 mandátů
květen 1928	2,6 %	12 mandátů
září 1930	18,3 %	107 mandátů
červenec 1932	37,3 %	230 mandátů
listopad 1932	33,1 %	196 mandátů
březen 1933	43,9 %	368 mandátů

SA (Sturmabteilung) - ozbrojené oddíly strany

Podílely se na likvidaci politických „nepřátel“
V roce 1934 v tzv. "noci dlouhých nožů" Hitler zlikvidoval část svých spolubojovníků, kteří mu dopomohli k moci. Jednotkami SS nechal povraždit 1000 velitelů a příslušníků SA

Muži SA

Vlajka SA

Ernest Röhm
náčelník štábu SA

Jednotky SS (Schutzstaffel)

Elitní vojenské jednotky (divize SS)

Policejní jednotky (SD, gestapo)

Vedení a služba v koncentračních táborech

Heinrich Himmler

Reinhard Heydrich

Přísaha příslušníků SS

DER EID DES 44-MANNES

ICH SCHWÖRE DIR,
ADOLF HITLER,
ALS FÜHRER UND
KANZLER DES REICHES
TREUE UND TAPFERKEIT.
ICH GELOBE DIR
UND DEN VON DIR
BESTIMMTEN VORGESETZTEN
GEHORSAM BIS IN
DEN TOD,
SO WAHR MIR
GOTT HELFE.

W. H. H. L.

Norimberské zákony (1935)

I. Zákon o říšském občanství

1. Říšským občanem jest pouze státní příslušník německé nebo příbuzné krve, který dokazuje svým chováním, že je ochoten a schopen věrně sloužit německému národu a říši.
3. Říšský občan je jediným nositelem v zákonech stanovených plných politických práv.

II. Zákon o ochraně německé krve a německé cti.

1. Sňatky mezi židy a státními příslušníky jsou zakázány. Manželství uzavřená proti tomuto zákonu jsou neplatná, i když byla k obcházení zákona uzavřena v cizině.
2. Mimomanželský styk mezi židy a státní německé příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve je zakázán.

„Křišťálová noc“

9-10.11.1938

Hromadná akce proti Židům v Německu
ničení a vypalování synagog, židovských
škol, hřbitovů, obchodů a dalších objektů
Napadání a zatýkání Židů.

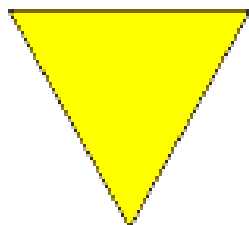

Likvidace odpůrců – koncentrační tábory

Tábor <i>typ</i>	založen	počet zavražděných
Dachau <i>pracovní</i>	1933	34 000
Sachsenhausen <i>pracovní</i>	1936	100 000
Buchenwald <i>pracovní</i>	1937	56 000
Rawensbruck <i>ženský</i>	1938	92 000
Mauthausen <i>pracovní</i>	1938	123 000
Osvětim <i>vyhlazovací</i>	1940	4.000 000
Treblinka <i>vyhlazovací</i>	1941	700 000
Bergen-Belsen <i>vyhl.</i>	1942	600 000
Sobibor <i>vyhlazovací</i>	1942	250 000
Majdanek <i>vyhlazovací</i>	1943	360 000

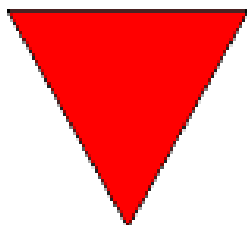
Označení vězňů v koncentračních táborech

žlutá

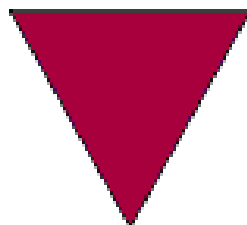
Židé

červená

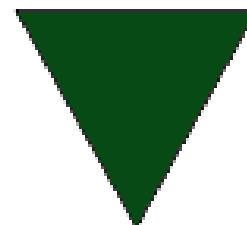
političtí vězňové

fialová

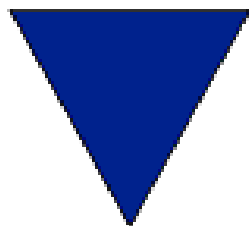
svědkové
Jehovovi

zelená

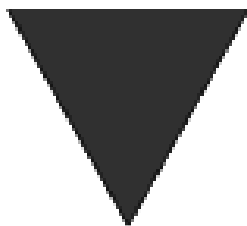
zločinci

modrá

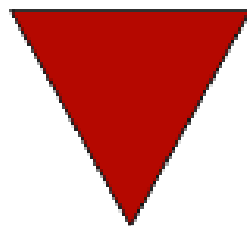
osoby
bez státní
příslušnosti

černá

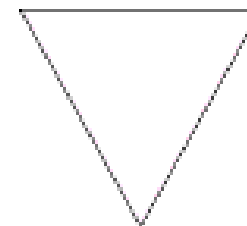
asociálové
(později také
Romové)

hnědá

Romové

růžová

homo-
sexuálové

Adolf Eichmann 1906-1962

Land	Dahl
4. Allerteil	151.000
Belgien	15.700
Belgien	420.000
Belgien	2.204.000
Belgien	400.000
Belgien	74.000
Belgien	5.500
Belgien	54.000
Belgien	43.000
Belgien	9.000
Belgien	151.000
Belgien	100.000
Belgien	13.000
Belgien	100.000
Belgien	1.200
3. Bulgarien	48.000
Bulgarien	300.000
Bulgarien	2.300
Bulgarien	4.000
Bulgarien	50.000
Bulgarien	200
Bulgarien	2.000
Bulgarien	542.000
Bulgarien	4.000
Bulgarien	28.000
Bulgarien	10.000
Bulgarien	88.000
Bulgarien	4.000
Bulgarien	15.100
Bulgarien	712.000
Bulgarien	1.000.000
Bulgarien	2.994.404
Bulgarien	445.404
Bulgarien	11.000.000

Jeden z hlavních organizátorů holocaustu.

V roce 1941 nařídil v koncentračních táborech vraždit v plynových komorách. Do jara 1944 bylo zavražděno 6 milionů Židů z celé Evropy.

Po válce uprchl do Argentiny. Byl vypátrán izraelskou rozvědkou, dopraven do Izraele a odsouzen k trestu smrti oběšením.

1. června 1962 byl Adolf Eichmann popraven.

Oběti nacismu

2. Světová válka

19 milionů vojáků 20 milionů civilistů

Oběti politického teroru

6 milionů Židů (z toho 2 miliony dětí)

800 tisíc Cikánů

2 miliony Poláků

6 milionů Rusů, Ukrajinců a dalších národů
SSSR

3 miliony dalších Evropanů

Norimberský proces

20.11.1945 – 1.10.1946

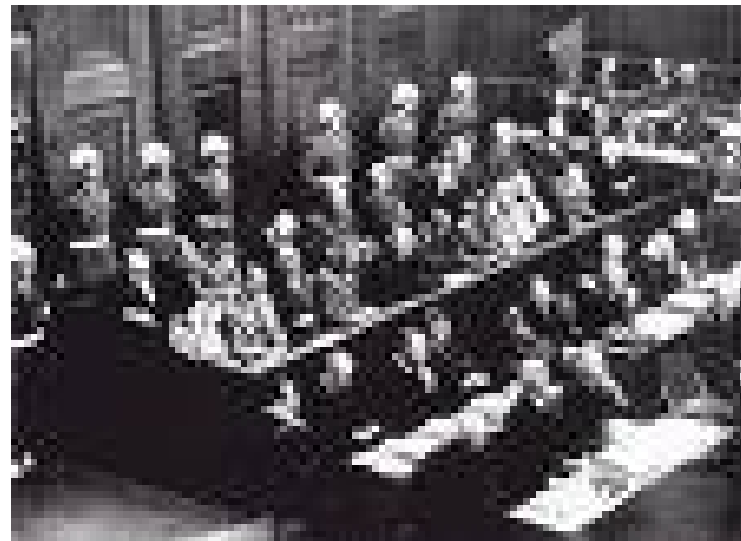
Mezinárodní tribunál

Obžaloba:

- zločiny proti lidskosti
- válečné zločiny
- zločiny proti míru

Obžalovaní

- 22 vedoucích představitelů Třetí říše
- Organizace SS, SD Gestapo,
- vedení NSDAP

Norimberský proces - rozsudky

Trest smrti:

- Martin Bormann – vůdcův tajemník (souzen v nepřítomnosti)
- Hermann Wilhelm Göring – říšský maršál a velitel letectva
- Joachim von Ribbentrop – říšský ministr zahraničních věcí
- Wilhelm Keitel – polní maršál a náčelník štábu *Wehrmachtu*
- Ernst Kaltenbrunner – šéf bezpečnostní služby
- Alfred Rosenberg – ministr pro okupovaná východní území
- Hans Frank – guvernér Polska
- Julius Streicher – vydavatel protizidovského listu *Der Stürmer*
- Fritz Sauckel – zmocněnec pro nasazení pracovních sil
- Alfred Jodl – náčelník Operačního štábu *Wehrmachtu*
- Wilhelm Frick – ministr vnitra
- Arthur Seyss-Inquart – guvernér Rakouska a Nizozemský komisař

Norimberský proces - rozsudky

Dořivotí:

- [Rudolf Hess](#) – Hitlerův zástupce a vůdce NSDAP - zemřel 1987
- [Walter Funk](#) – ministr hospodářství - propuštěn 1957
- [Erich Raeder](#) – velkoadmirál a vrchní velitel námořnictva propuštěn 1955

20 let

[Baldur von Schirach](#) – vůdce Hitler-Jugend - propuštěn po odpykání trestu
[Albert Speer](#) – Hitlerův architekt a ministr propuštěn po odpykání trestu

15 let

- [Konstantin von Neurath](#) – Ministr zahraničí do roku 1938, první protektor Čech a Moravy - ze zdravotních důvodů propuštěn 1955

10 let

- [Karl Dönitz](#) – admirál a Hitlerův nástupce ve funkci hlavy státu propuštěn po odpykání trestu

Osvobození

- [Hjalmar Schacht](#) – prezident říšské banky, ministr hospodářství
- [Hans Fritzsche](#) – vedoucí říšského rozhlasu
- [Franz von Papen](#) – bývalý kancléř, velvyslanec v Rakousku a v Turecku

Fašismus

Otevřená diktatura antiliberálního a antidemokratického zaměření, vycházející především z nacionalismu.

Název je odvozen od svazku prutů, který se nosil ve starém Římě před konzuly jako znak jejich autority (lat.fascis — svazek)

V Itálii po 1.sv.válce složitá ekonomická, sociální a politická situace – nespokojenost s výsledky války. Snaha povznést národní sebevědomí návratem k tradicím Římské říše.

V roce 1919 byla založena teroristická organizace *Fasci di combattimento*, přetvořená v roce 1921 ve fašistickou stranu (*Partito Nazionale Fascista*).

Benito Mussolini

1883-1945

- Původně učitel, předválečný funkcionář socialistické strany
- Postavil se do čela fašistické strany
- V roce 1922 zorganizoval „pochod na Řím“ (státní převrat) a stal se *capo del governo e duce del fascismo* (hlava státu a vůdce strany)
- Hitler se při vytváření německé podoby fašismu – nacismu v mnohém inspiroval
- Oba vůdcové a jejich země úzce spolupracovali
- Mussolini byl zajat a popraven partyzány v roce 1945

Fašistické režimy v dalších zemích

Španělsko

Francisko Franco
(1892-1975)

Portugalsko

Antonio de Salazar
(1889-1970)

Maďarsko

Miklosz Horthy
(1858-1937)

Národní obec fašistická

**Česká fašistická strana
inspirovaná italským fašismem,
založena 1920, zanikla 1938**

**V jejím čele stál ruský legionář,
hrdina od Zborova,
generál Radola Gajda
Stavěla se proti Masarykovi
a zejména proti Benešovi,
neměla ale významnější
politický vliv**

